

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΝΙΚΟΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΙΡΚΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Α. ΦΘΟΓΓΟΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Στις παρακάτω λέξεις να υπογραμμίσετε:

α. τα μακρόχρονα φωνήεντα

β. τα βραχύχρονα φωνήεντα

γ. τα δίχρονα φωνήεντα

δ. τα ουρανικά, χειλικά και οδοντικά σύμφωνα

ε. τα υγρά και ένρινα σύμφωνα

στ. τα διπλά σύμφωνα

2. α. Να τοποθετήσετε τα φωνήεντα και τους διφθόγγους των παρακάτω λέξεων στο τετράγωνο που ταιριάζει.

β. Να χαρακτηρίσετε τις συλλαβές των παρακάτω λέξεων σημειώνοντας Μ για τις μακρόχρονες και Β για τις βραχύχρονες:

ποι - η - τής

γο - νεύς

κοῦ - ρος

κῆ - ποι

εὐ - δαί - μων

ναύ - ταις

οί - κεῖ - ος

άν - θρώ - που

ή - δέ - ως

προ - δό - της

φωνήεντα

δίφθογγοι

3. Στις λέξεις που ακολουθούν να χαρακτηρίσετε τα σύμφωνα, τα φωνήεντα και τους διφθόγγους:

ἄπειροι

α _____

π _____

ει _____

ρ _____

οι _____

ἤρημαι

η _____

ρ _____

η _____

μ _____

αι _____

βουλεύομεν

β _____

ου _____

λ _____

ευ _____

ο _____

μ _____

ε _____

ν _____

διαφθείρω

δ _____

ι _____

α _____

φ _____

θ _____

ει _____

ρ _____

ω _____

Β. ΤΟΝΙΣΜΟΣ

1. Να σημειώσετε το σωστό τόνο στις παρακάτω λέξεις με βάση τους κανόνες τονισμού:

δ ε νδρον	ν αυ ταις
π ο λεμος	κ η ποι
έκ ει νος	θαλ α σσης
ποτ η ριον	δ ου λε
ρ ω μη	στρατ ο πεδον
άνθρ ω που	εί ναι
έ ργον	θεραπ ευ εις
σκ η πτρον	οί νος

2. Να τονίσετε τις παρακάτω λέξεις και στη συνέχεια να δικαιολογήσετε τον τονισμό τους:

παιδευω:

κινδυνος:

προγονων:

δουλοι:

δεχομαι:

έκεινοι:

στρατοπεδον:

χωραις:

ούτος:

τραπεζης:

θεου:

(ὦ) στρατιῶται:

Α΄ ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε τα πρωτόκλιτα ουσιαστικά:

1. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν (θυσιάζει) ὑπὲρ τῶν προβάτων.
2. Αἱ ρίζαι τῆς παιδείας πικραὶ εἰσίν.
3. Οἱ ἀγαθοὶ πολιταὶ πείθονται τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς νόμοις.
4. Ἐν τοῖς γυμνασίοις τὰ σώματα τῶν νεανιῶν θαυμάζομεν.
5. Ὁ οἰκέτης τὴν βασίλισσαν θεραπεύει.
6. Ὡ ποιητὰ, τό σθένος τοῦ μαχητοῦ ὕμνησον.
7. Ἐν Θερμοπύλαις οἱ Λακεδαιμόνιοι πρό τοῦ κινδύνου ἐκτενίζοντο τάς κόμας.
8. Οἱ στρατηγοὶ κελεύουσι τούς στρατιώτας ἀπὸ θαλάττης τὴν πόλιν τειχίζειν.

2. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω φράσεων επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη από αυτές που βρίσκονται στην παρένθεση (θεατὰ - δημοκρατίας - ὁμιλῖαι - στρατιῶται - τραπέζη - ἀγορᾶ - συμφοράς - ὀλυμπιονικῶν):

1. Μεγίστη ἢ δόξα τῶν _____ ἐστίν.
2. Ψυχὴ τῆς _____ οἱ νόμοι εἰσίν.
3. _____ κακαὶ φθείρουσιν ἤθη χρηστά.
4. Οἱ _____ τάφρον ὀρύττουσιν (σκάβουν).
5. Ἐν τῇ _____ ὁ Σωκράτης τοὺς νέους ἐδίδασκεν.
6. Ἰδίας νόμιζε τὰς τῶν φίλων _____.

ΝΙΚΟΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΙΡΚΑ - ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

7. Ἐν τῇ ἱερᾷ _____ ὁ ἱερεὺς τὸ ἅγιον ποτήριον ἔθεσεν.
 8. Ὡ _____, τοὺς ἀθλητὰς θαύμασον.

3. Στις παρακάτω προτάσεις τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά να μεταφερθούν στην ίδια πτώση στον άλλον αριθμό.

Ἐν Ἀθήναις διδάσκουσι καὶ νοθετοῦσι τοὺς παῖδας μετ' ἐπιμελείας. *ἐπιμελείων*

Ναυσικίδης περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφὴν ἐσπούδαζε.

Ἐμείναμεν ἐν τῇ νήσῳ ἡμέρας πέντε.

Ἐλαφος ἐν ῥα θέρους ἐπὶ τινα πηγὴν παραγίγνεται:

Οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν τέχνην τινὰ ἐξεμάνθανον. *πολλῶν*

Οἱ γραμματισταὶ ἐπιμελοῦνται ὅπως οἱ παῖδες γράμματα μάθωσιν. *οἱ γραμματιστῶν*

Οἱ Φελλόποδες ἐλληνικῇ φωνῇ λέγουσιν ἡμῖν ἐπείγεσθαι. *φωνῆς*

Ἐλαφος ἄδικος ἦν κριτῆς τῶν ἰδίων. *κριτῆ*

4. Στις παρακάτω προτάσεις να τοποθετήσετε τα πρωτόκλιτα ουσιαστικά της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση.

1. Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς παῖδας τὴν ἀρετὴν (ἡ ἀρετή).
2. Πείθεσθε, ὦ ναύται (ὁ ναύτης, πληθ. αριθμ.) προθύμως τοῖς κυβερνήταις (ὁ κυβερνήτης).
3. Οἱ ἀθληταὶ (ὁ ἀθλητής) τῇ ἀμίλλῃ (ἡ ἀμίλλα) τὰ σώματα βελτίω ποιοῦσιν.
4. Τὸ δίκαιον, ὦ δικαστῶν (ὁ δικαστής), ἀπόνειμον τῷ πολίτῃ (ὁ πολίτης).

5. Ἐν ταῖς τράπεζαις (ἡ τράπεζα) τὰ ἐδέσματα παρατίθενται.
6. Μέγα τό τῆς θάλαττης (ἡ θάλαττα) κράτος ἐστίν.
7. Πάντες ἐν τιμῇ (ἡ τιμή, δοτ. ενικού) ἔχουσι τοὺς τραυματίας (ὁ τραυματίας) τοῦ πολέμου.

5. Να μεταφέρετε ὅλους τοὺς κλιτοὺς τύπους τῶν παρακάτω προτάσεων στον ἄλλο ἀριθμό.

1. Ὑμεῖς φυλάττετε τὴν πύλην.

Ἐγὼ φυλάττεται τὰς πύλας.

2. Αἱ ἐπιθυμίαι πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀδικίας ἄγουσιν.

Ἡ

3. Τὰς τιμὰς οἱ ἀθληταὶ ἀπολαύουσιν.

4. Ὁ παιδοτρίβης τὸν ἀθλητὴν ἐν τῷ σταδίῳ γυμνάζει.

5. Τὰ ὄπλα τῶν μαχητῶν οἱ οἰκέται κομίζουσιν.

Β' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1. Να αντιστοιχίσετε τους τύπους της στήλης Α (δευτερόκλιτα ουσιαστικά) με τα στοιχεία της στήλης Β (γραμματική αναγνώριση τύπων):

Α	Β
α. τὰς μεθόδους 2	1. αιτιατ. ενικού αρσ. γένους
β. τοῖς ἀριθμοῖς 4	2. δοτ. ενικού θηλυκού γένους
γ. ταῖς ὁδοῖς 5	3. γεν. ενικού ουδετέρου γένους
δ. τὸν δάκτυλον 1	4. δοτ. πληθ. αρσενικού γένους
ε. τῶν θρῆνων 9	5. δοτ. πληθ. θηλυκού γένους
στ. τῇ συγκλήτῳ 2	6. αιτ. πληθ. αρσενικού γένους
ζ. τὸ ὄον 10	7. ονομ. πληθ. θηλυκού γένους
η. αἱ δίοδοι 7	8. αιτ. πληθ. θηλυκού γένους
	9. γεν. πληθ. αρσενικού γένους
	10. ονομ. ενικού ουδετέρου γένους

2. Να υπογραμμίσετε τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά που υπάρχουν στις ακόλουθες προτάσεις. Στη συνέχεια να τα μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.

1. Αεὶ φόβος ἔσται τυραννίδος.

2. Καθεζεται ὁ θεός ἐν θρόνῳ.

3. Διατί, ὦ νεανία, τὴν ἔλαφον ἐτόξευσας;

4. Τῇ δέ ὑστεραία μακρὰν ὁδὸν ἐπορεύθημεν καὶ ἐπὶ ποταμὸν ἀφικόμεθα.

5. Καί τότε ἐπιγνοῦς τὸ δῶρον ὁ ἄνθρωπος προσκυνήσας καὶ εὐχαριστήσας ὤχετο (έφυγε).

6. Κατὰ δέ τὴν παραγγελίαν ἔρριπτον πάντες ὅσοι εἶχον τὰς καλάμους.

7. Μόνοι αἱ Ἀμαζόνες ἦσαν ὦπλισμένοι σιδήρῳ.

8. Οἱ λησταὶ θανάτῳ ἐκολάσαντο.

9. Οἱ στρατηγοὶ τὰς τάξεις τῶν ἵππέων ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἄγουσιν.

10. Οἱ παῖδες τῶν Λακεδαιμονίων αἰεὶ ἐγυμνάζοντο.

3. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τις πτώσεις των δευτερόκλιτων ουσιαστικών που ζητούνται:

ὁ κόσμος	τοῦ	τῶν
ἡ ἔλαφος	τῆ	ταῖς
τοῦ ἀγγέλου	τῷ	τοῖς
τῆς	αἱ	τὰς ἀτραπούς
τό	τοῦ πεδίου	τά
ῶ	τῶν κιβωτῶν	ταῖς
τό συμβόλαιον	τῷ	τοῖς
τῆς βασάνου	τήν	ταῖς
τῷ	οἱ	τούς ὀμίλους

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά που δίνονται στην παρένθεση:

1. Ἐγὼ εἰμί ἢ _____ (ἄμπελος) ἢ ἀληθινή.
2. Δίκαια δράσας συμμάχους ἔξεις τοὺς _____ (ὁ θεός).
3. Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς _____ (πειρασμός, αιτ. ενικού).
4. Πιστεύω _____ (ὁ φίλος, δοτ. ενικού).
5. Τοὺς ἄρχοντας ὑπηρέτας τοῦ _____ (ὁ νόμος) ἐκάλεσα.
6. Πιστόν φίλον ἐν _____ (πόνος, δοτ. πληθ.) καὶ _____ (κίνδυνος, δοτ. πληθ.) γινώσκεις.
7. Οὗτος ἐκόσμησε τὸ σκῆπτρον τοῖς πᾶσι _____ (μέταλλον).

5. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις των παρακάτω δευτερόκλιτων ουσιαστικών και να δικαιολογήσετε τον τονισμό τους:

- την νησ... _____
- τον κινδυν... _____
- τον θρην... _____
- τη μεθοδ... _____
- ταις ἡπειρ... _____
- τους οἰκ... _____
- τῷ ποταμ... _____
- τα δωρ... _____
- τους ἰατρ... _____
- των θε... _____

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά που δίνονται στην παρένθεση:

1. Έγώ είμι ή _____ (ἄμπελος) ή ἀληθινή.
2. Δίκαια δράσας συμμάχους ἔξεις τούς _____ (ὁ θεός).
3. Μή εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς _____ (πειρασμός, αιτ. ενικού).
4. Πιστεύω _____ (ὁ φίλος, δοτ. ενικού).
5. Τούς ἄρχοντας ὑπηρέτας τοῦ _____ (ὁ νόμος) ἐκάλεσα.
6. Πιστόν φίλον ἐν _____ (πόνος, δοτ. πληθ.) και _____ (κίνδυνος, δοτ. πληθ.) γινώσκεις.
7. Οὗτος ἐκόσμησε τό σκήπτρον τοῖς πᾶσι _____ (μέταλλον).

5. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις των παρακάτω δευτερόκλιτων ουσιαστικών και να δικαιολογήσετε τον τονισμό τους:

- την νησ... _____
- τον κινδυν... _____
- τον θρην... _____
- τη μεθοδ... _____
- ταις ἡπειρ... _____
- τους οἰκ... _____
- τῷ ποταμ... _____
- τα δωρ... _____
- τους ἰατρ... _____
- των θε... _____

